

2006–2010 роки, попри всі тріумфи і славу, закарбувалися в моїй пам'яті як тяжка пора. Ще б пак, то були американські гірки мого життя.

Отож, розповідаючи вам історію Аляски Сандерс, яку знайшли мертвою 3 квітня 1999 року в Маунт-Плезанті, штат Нью-Гемпшир, і перш ніж пояснити, як я влітку 2010-го вступив у те кримінальне розслідування, якому було вже одинадцять років, мушу спершу коротко змалювати мою тодішню особисту ситуацію й, зокрема, те, як розвивалася моя кар'єра молодого письменника.

Та кар'єра стартувала 2006 року, і старт її був блискавичний: перший роман розійшовся мільйонами примірників. Мені щойно виповнилося двадцять шість, а я вже увійшов у дуже закритий клуб заможних та славетних авторів і опинився в zenіті американського красного письменства.

Та незабаром мені стало зрозуміло, що слава не буває без наслідків: ті, що стежать за мною від самого початку, знають, як шалений успіх першого роману вибив мене з колії. Розчавлений популярністю, я виявився нездатним писати. Криза письменства, криза натхнення, страх чистої сторінки. Крах.

А потім постала справа Гаррі Квеберта, ви точно про неї чули. 12 червня 2008 року в саду Гаррі Квеберта, легенди

американської літератури, ексгумували тіло Ноли Келлерган, яка зникла 1975 року у віці п'ятнадцяти років. Ця справа глибоко мене вразила: Гаррі Квеберт був моїм університетським викладачем та ще й найближчим другом. Я не міг повірити в його винуватість. Сам проти всіх, я перетнув Нью-Гемпшир, щоб провадити власне розслідування. І врешті таки зумів довести невинуватість Гаррі, але його секрети, які я виявив, назавжди поховали нашу дружбу.

Із того розслідування я створив книжку «Правда про справу Гаррі Квеберта», з'явилася вона восени 2009 року, і її неймовірний успіх поставив мене у ряд великих національних авторів. Ця книжка була підтвердженням того, на що сподівалися від мене читачі та критики, щоб нарешті посвятити мене в лицарі. Я більше не був ефемерним дивом, падучою зорею, що погасла у п'їтмі, розвіяною хмарою куряви — віднині я став письменником, якого визнала публіка, рівним серед рівних. Від цього мене охопило величезне полегшення. Таке, наче я знайшов себе після трьох років блукання в пустелі успіху.

Тим-то упродовж останніх тижнів 2009-го мене охопило відчуття супокою. Увечері 31 грудня я святкував Новий рік на Таймс-сквер, в юрмі щасливого люду. Не шанував я цієї традиції від 2006 року, відколи вийшла моя перша книжка. Тієї ночі, безіменний серед безіменних, я почувався добре. Погляд мій зустрівся з поглядом жінки, яка відразу припала мені до смаку. Вона пила шампанське і, всміхаючись, простягнула мені пляшку. Думаючи про те, що сталося упродовж наступних місяців, згадую цей епізод, від якого у мене було таке враження, наче я нарешті здобув спокій.

Події 2010 року засвідчили, що я помилявся.

ДЕНЬ УБИВСТВА

3 квітня 1999 року

Була сьома година ранку. Вона бігла сама двадцять першою автострадою, довкола був зелений краєвид. У навушниках лунала музика, і вона рухалася в дуже хорошому ритмі. Біг її був швидкий, подих опанований; за два тижні вона стартуватиме в бостонському марафоні. Вона була готова.

Днина справляла чудове враження: вранішнє сонце осявало луки, які поросли польовим квіттям, а за ними виднів величезний ліс Вайт-Маунтен.

Незабаром вона сягнула автозаправної станції Льюїса Джейкоба, яка була розташована за п'ять миль від її домівки. Спершу не збиралася бігти аж так далеко, та все ж вирішила докласти ще трохи зусиль. Минула автозаправку і добігла аж до перехрестя Грей-Біч. Тоді звернула на ґрунтову дорогу, яку протоптали стада курортників у спекотні дні. Поминула паркінг, від якого ішла пішохідна доріжка, що губилася в лісі Вайт-Маунтен, провадячи до великого галькового пляжу на березі озера Скотам. Минаючи Грей-Біч, вона угледіла відкрите блакитне авто з масачусетськими

номерами, проте не звернула на нього особливої уваги. Вибігла на доріжку й подалася на пляж.

Вона була вже на узліссі, аж угледіла на просіці постать, яка змусила її враз зупинитися. Кілька секунд сплигло, поки вона утятила, що ж відбувається. Її скував жах. Він не бачив її. Боронь боже зняти гамір, виявити свою присутність; якби він її угледів, то відразу б узявся й до неї. Вона сховалася за деревом.

Адреналін додав їй сили потихеньку звернути на стежку, а потім, відчувши себе в безпеці, вона завдала ноги на плечі. Бігла, як ніколи в житті. З дому вона вийшла, навмисне не взявши мобільника. І так себе тепер за це сварила!

Вона повернулася на автостраду номер двадцять один. Сподівалася, що проїздитиме якесь авто — але дарма. Враження було таке, наче вона сама на білому світі. Узавши спринтерську дистанцію, вона прибігла до бензозаправки Льюїса Джейкоба. Там їй допоможуть. Коли вона, ледве зводячи дух, урешті прибігла туди, виявилось, що двері замкнені. Та вгледівши, що господар усередині, вона захопилася гупати, аж поки їй відчинили. Вона кинулася до нього, волаючи:

— Зателефонуйте в поліцію! Зателефонуйте в поліцію!

ВИТЯГ ІЗ ПОЛІЦІЙНОГО РАПОРТУ ДОПИТ ПІТЕРА ФІЛІПСА

(Пітер Філіпс працював у поліції Маунт-Плезант п'ятнадцять років. Він був першим поліціантом, що прибув на місце пригоди. Його свідчення зафіксоване в Маунт-Плезанті 3 квітня 1999 року.)

Почувши сповіщення диспетчера про те, що сталося у Грей-Біч, я спершу подумав було, що хибно зрозумів. Тож попросив оператора повторити. Перебував я в секторі Стоув Фарм, що неподалік від Грей-Біч.

Ви просто туди поїхали?

Ні, спершу я зупинився коло заправки на двадцять першій автостраді, з якої свідок заявив про термінову поміч. З огляду на ситуацію, вирішив, що важливо буде поговорити з ним, перш ніж щось удіяти. Дізнатися, на що ж мені чекати на тому пляжі. Свідком, про якого йдеться, була перелякана дівчина. Вона розповіла про те, що допіру сталося. За п'ятнадцять років моєї служби в поліції я ще ніколи не зустрічався з подібною ситуацією.

А потім?

Я негайно подався на пляж.

Ви були самі?

Я не мав вибору. Не можна було гаяти ані хвилини. Я мусив зловити його, перш ніж він утече.

Що сталося потім?

Я несамовито помчав із заправки до паркінгу Грей-Біч. Там побачив відкрите блакитне авто з масачусетським номером. Потім дістав помпову рушницю й побіг лісовою стежкою.

І?..

Коли вибіг на пляж, він був іще там: катував оту сердешну дівчину. Я крикнув, щоб він перестав, він звів голову і пильно глянув на мене. Потім поволі почав підходити. Я відразу втямив: або він, або я. За п'ятнадцять років служби ще жодного разу не вистрілив. До того ранку.

ЧАСТИНА ПЕРША

НАСЛІДКИ УСПІХУ

На дахи величезних ангарів, розташованих над Сен-Лоран, падав весняний сніг; там містилися кіностудії. Уже кілька місяців знімали кіноадаптацію мого першого роману, «Г. як Гольдштайн».

Розділ 1

ПІСЛЯ «СПРАВИ ГАРРІ КВЕБЕРТА»

Монреаль, Квебек

5 квітня 2010 року

Календарна випадковість призвела до того, що початок зйомок збігся з виходом у світ «Правди про справу Гаррі Квеберта». На хвилі мого тріумфу в книгарнях до фільму поставилися з ентузіазмом і перші проби зчинили неабиякий галас у Голлівуді.

Хоч надворі холодний вітер грався сніжинками, у студіях, здавалося, літо було в розпалі: на тлі декорацій пішохідної вулиці, реалізм якої просто-таки вражав, актори і статисти, осяяні потужними ліхтарями, немовби смажилися під палючим сонцем. То був один із моїх улюблених епізодів: на терасі кав'ярні, у натовпі перехожих, нарешті зустрілися два головні герої, Марк і Алісія, що згубили одне одного на довгі роки. Їм навіть розмовляти не треба було, самих